

PREDBEŽNÁ NEUPRAVENÁ VERZIA

Odd.:
Všeobecné 31.
januára 2025

Pôvodná verzia:
anglický jazyk

Výbor pre práva dieťaťa

Záverečné pripomienky k šiestej periodickej správe Slovenska*

I. Úvod

1. Výbor posúdil šiestu periodicкую správu Slovenska¹ na svojom 2848. a 2849. zasadnutí², ktoré sa konalo 13. a 14. januára 2025, a na svojom 2876. zasadnutí, ktoré sa konalo 31. januára 2025, prijal tieto záverečné pripomienky.
2. Výbor víta predloženie šiestej periodickej správy zmluvnej strany a písomné odpovede na zoznam problémov³, ktoré umožnili lepšie pochopiť situáciu práv detí v zmluvnej strane. Výbor oceňuje konštruktívny dialóg na vysokej úrovni s viacsektorovou delegáciou zmluvnej strany.

II. Prijaté následné opatrenia a pokrok dosiahnutý zmluvnou stranou

3. Výbor víta rôzne legislatívne, inštitucionálne a politické opatrenia prijaté zmluvnou stranou na implementáciu dohovoru vrátane Národného akčného plánu Európskej záruky pre deti, Národnej stratégie „Detstvo bez násilia pre všetky deti“ (2023 – 2029) a jej Akčného plánu (2023 – 2026), Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 a vytvorenia pozície koordinátora ochrany detí pred násilím v roku 2017. Výbor víta aj ratifikáciu Opčného protokolu k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu a stanovenie Národného preventívneho mechanizmu.

III. Hlavné obavy a odporúčania

4. Výbor pripomína zmluvnej strane neoddeliteľnosť a vzájomnú závislosť všetkých práv zakotvených v dohovore a zdôrazňuje dôležitosť všetkých odporúčaní uvedených v týchto záverečných pripomienkach. Výbor by chcel upriamiť pozornosť zmluvnej strany na odporúčania týkajúce sa nasledujúcich oblastí, v súvislosti s ktorými je potrebné prijať naliehavé opatrenia: telesné tresty (ods. 22), mučenie a iné kruté alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie (ods. 25), deti zbavené

*Prijaté výborom na 98. zasadnutí (13. januára – 7. februára 2025).

¹ CRC/C/SVK/6.

Recyklujte

² Pozri CRC/C/SR.2848 a 2849.

³ CRC/C/SVK/RQ/6.

rodinného prostredia (ods. 29), deti so zdravotným postihnutím (ods. 32), vzdelávanie: ciele a pokrytie (ods. 39) a deti žiadajúce o azyl, utečenecké a migrujúce deti (ods. 42).

5. Výbor odporúča zmluvnej strane zabezpečiť realizáciu práv detí v súlade s Opčným protokolom k Dohovoru o právach dieťaťa o účasti detí v ozbrojených konfliktoch a Opčným protokolom o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii počas celého procesu implementácie Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj. Vyzýva zmluvnú stranu, aby zabezpečila zmysluplnú účasť detí na navrhovaní a implementácii politík a programov zameraných na dosiahnutie všetkých 17 cieľov udržateľného rozvoja, pokiaľ sa týkajú detí.

A. Všeobecné implementačné opatrenia (čl. 1, 4, 42 a 44 ods. 6)

Legislatíva

6. Výbor odporúča, aby zmluvná strana vypracovala komplexný zákon o právach detí a postup hodnotenia vplyvu na práva dieťaťa pre národnú legislatívu a politiku relevantnú pre deti.

Komplexná politika a stratégia

7. Hoci výbor poznamenáva, že od Národného akčného plánu pre deti na roky 2013 – 2017 nebola vypracovaná žiadna stratégia ani akčný plán zameraný na práva detí, odporúča, aby zmluvná strana vypracovala komplexnú politiku týkajúcu sa detí, ktorá bude zahŕňať všetky oblasti, na ktoré sa vzťahuje dohovor a jeho opčné protokoly, a na základe tejto politiky vypracovala stratégiu s prvkami potrebnými na jej uplatňovanie, ktorá je podporovaná dostatočnými ľudskými, technickými a finančnými zdrojmi.

Koordinácia

8. Výbor chápe, že Výbor pre deti a mládež nemá mandát koordinovať všetky činnosti súvisiace s implementáciou dohovoru a odporúča zmluvnej strane, aby zvažila vymenovanie orgánu na základe modelu Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násillia na deťoch s jasným mandátom na koordináciu všetkých politík a opatrení na implementáciu práv detí na medzisektorovej, národnej a miestnej úrovni a na zabezpečenie potrebných ľudských, technických a finančných zdrojov na jeho efektívne fungovanie.

Prideľovanie zdrojov

9. S odvolaním sa na svoj všeobecný komentár č. 19 (2016) o verejnom rozpočte na realizáciu práv detí výbor odporúča zmluvnej strane:

(a) vykonať komplexné posúdenie rozpočtových potrieb detí a vyčleniť primerané rozpočtové zdroje v súlade s článkom 4 dohovoru na implementáciu práv detí a najmä zvýšiť rozpočet vyčlenený na sociálne sektory a riešiť rozdiely súvisiace s právami detí;

(b) využiť prístup založený na právach dieťaťa pri zostavovaní štátneho rozpočtu zavedením systému sledovania prideľovania a využívania zdrojov pre deti v rámci celého rozpočtu. Zmluvná strana by mala tento systém sledovania použiť aj na hodnotenie vplyvu na to, ako môžu investície v akomkoľvek sektore slúžiť najlepším záujmom dieťaťa, pričom sa zabezpečí meranie rozdielného vplyvu takýchto investícií na deti.

Zber údajov

10. S odvolaním sa na svoj všeobecný komentár č. 5 (2003) o všeobecných implementačných opatreniach výbor odporúča zmluvnej strane:

(a) urýchlene zlepšiť svoj systém zberu údajov a zabezpečiť, aby zozbierané údaje o právach detí pokrývali všetky oblasti Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa s údajmi rozčlenenými podľa veku, pohlavia, zdravotného postihnutia, geografickej polohy, etnického a národnostného pôvodu a sociálno-ekonomického zázemia s cieľom uľahčiť analýzu situácie detí, a to najmä tých, ktoré sú v situáciách zraniteľnosti;

(b) zabezpečiť, aby si príslušné ministerstvá vymieňali štatistické údaje a ukazovatele o právach detí a využívali ich na formulovanie, monitorovanie a hodnotenie politik, programov a projektov na účinnú implementáciu dohovoru.

Prístup k spravodlivosti a opravným prostriedkom

11. Hoci výbor berie na vedomie úsilie vynaložené zmluvnou stranou vrátane vytvorenia pozície priateľa v sporoch a podpory zmluvnej strany pri implementácii Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o procedúre oznámení a jeho globálnom presadzovaní, odporúča zmluvnej strane:

(a) zabezpečiť, aby mali všetky deti prístup k: i) dôverným a nezávislým mechanizmom podávania sťažností vhodným pre deti v školách, v systémoch pestúnskej starostlivosti, v náhradnej starostlivosti a zadržiavaní na účely hlásenia všetkých foriem násilia, zneužívania, diskriminácie a iných porušení ich práv; a ii) právnej podpore a informáciám primeraným veku o prístupe k poradenstvu a opravným prostriedkom vrátane kompenzácie a rehabilitácie;

(b) zvýšiť informovanosť detí o ich práve podať sťažnosť v rámci existujúcich mechanizmov a poskytnúť prístup k nástrojom a službám na podanie sťažnosti, ako je napríklad prístup k internetu alebo tľmočnickým službám;

(c) pokračovať v zvyšovaní informovanosti o Opčnom protokole k dohovoru o právach dieťaťa o procedúre oznámení a poskytovať činnosti zamerané na budovanie kapacít v oblasti odbornej prípravy príslušných aktérov vrátane detí a/alebo obhajcov ľudských práv detí o opčnom protokole;

(d) zabezpečiť systematickú a povinnú odbornú prípravu pre všetkých príslušných odborníkov pracujúcich s deťmi a pre deti o postupoch a opravných prostriedkoch vhodných pre deti, právach detí a dohovore.

Nezávislé monitorovanie

12. Výbor zmluvnej strane odporúča:

(a) posilniť nezávislosť komisára pre deti a poskytnúť komisárovi neobmedzený prístup k deťom zbaveným slobody bez predchádzajúceho povolenia prokuratúry;

(b) zabezpečiť primerané a dlhodobé financovanie Slovenského národného strediska pre ľudské práva a verejného ochrancu práv a vytvoriť systém monitorovania realizácie opatrení navrhovaných týmito inštitúciami.

Práva detí a podnikateľský sektor

13. S odvolaním sa na svoj všeobecný komentár č. 16 (2013) k záväzkom štátu týkajúcim sa vplyvu podnikateľského sektora na práva detí a k hlavným princípom podnikania a ľudských práv, ktoré schválila Rada vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť v roku 2011, výbor odporúča zmluvnej strane implementovať predpisy na zabezpečenie, aby bol podnikateľský sektor v súlade s medzinárodnými, regionálnymi a národnými normami ľudských práv, práce, životného prostredia a inými normami, najmä v súvislosti s právami detí. Zmluvnej strane najmä odporúča:

(a) vykonávať účinné monitorovanie implementácie týchto noriem a primerane sankcionovať a poskytovať opravné prostriedky, ak dôjde k ich porušeniu;

(b) požadovať od spoločností, aby vykonali hodnotenia, konzultácie a úplné verejné zverejňovanie vplyvov svojich podnikateľských aktivít na životné prostredie, zdravie a práva detí a ich plánov na riešenie takýchto vplyvov.

Spolupráca s občianskou spoločnosťou

14. Výbor zmluvnej strane odporúča:

(a) systematicky a proaktívne zapájať občiansku spoločnosť vrátane mimovládnych organizácií a detských organizácií do plánovania, implementácie,

monitorovania a hodnotenia politík, plánov a programov súvisiacich s právami detí a zaviesť mechanizmy ich účasti;

(b) posilniť svoje opatrenia na zabezpečenie úplnej nezávislosti organizácií občianskej spoločnosti vrátane tých, ktoré sa zaoberajú právami detí, aby mohli vykonávať svoje aktivity a komunikovať v priaznivom prostredí.

B. Všeobecné zásady (čl. 2-3, 6 a 12)

Nediskriminácia

15. Výbor víta Stratégiu rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030. Napriek tomu na základe správ o pretrvávajúcej diskriminácii a sociálnom vylúčení detí z etnických menšín, najmä rómskych detí a detí bez občianstva, ako aj lesbických, homosexuálnych, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych detí opakuje svoje predchádzajúce záverečné pripomienky a odporúča zmluvnej strane:

(a) zintenzívniť svoje úsilie v boji proti diskriminácii vo všetkých jej formách, najmä proti nenávisťným prejavom, násiliu a etnickej segregácii vo vzdelávaní;

(b) zintenzívniť kampane na zvyšovanie povedomia verejnosti a vzdelávacie kampane a opatrenia na riešenie negatívnych postojov k rómskym deťom, deťom s migrantským pôvodom a lesbickým, homosexuálnym, bisexuálnym, transrodovým a intersexuálnym deťom a podporovať toleranciu a rešpektovanie rozmanitosti;

(c) zvýšiť úsilie o implementáciu antidiskriminačného zákona, a to najmä riešením nedostatkov vo výklade jeho ustanovení pri odbornej príprave sudcov;

(d) zabezpečiť prístup k účinným opravným prostriedkom pre detské obete diskriminácie.

Najlepší záujem dieťaťa

16. Hoci výbor chváli zmluvnú stranu za ukotvenie zoznamu kritérií hodnotenia najlepšieho záujmu dieťaťa v článku 5 Zákona o rodinnom práve, pripomína svoj všeobecný komentár č. 14 (2013) o práve dieťaťa na primárne zohľadnenie jeho najlepšieho záujmu a odporúča zmluvnej strane:

(a) zabezpečiť, aby sa právo detí na primárne zohľadnenie ich najlepšieho záujmu primerane integrovalo a dôsledne vykladalo a uplatňovalo vo všetkých legislatívnych, správnych a súdnych konaniach a rozhodnutiach, ako aj vo všetkých politikách, programoch a projektoch, ktoré sú pre deti relevantné a majú na ne vplyv;

(b) vypracovať postupy a nevyčerpávajúci zoznam kritérií na poskytnutie usmernení všetkým príslušným osobám s právomocou určovať najlepší záujem dieťaťa v každej oblasti ako prvoradého hľadiska;

(c) vyhodnotiť a odstrániť postupy, politiky a služby, ktoré nemusia byť v najlepšom záujme dieťaťa na základe postupu a kritérií opísaných vyššie.

Rešpektovanie názorov dieťaťa

17. S odvolaním sa na svoj všeobecný komentár č. 12 (2009) o práve dieťaťa na vypočutie výbor odporúča zmluvnej strane:

(a) výslovne uznať v príslušných právnych predpisoch právo dieťaťa na vypočutie v akejkoľvek súdnej a správnej konaní, ktoré sa týka dieťaťa, a stanoviť postupy pre sudcov a sociálnych pracovníkov na uplatňovanie tohto práva;

(b) s ohľadom na zákon č. 360/2019, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou, vypracovať súbory nástrojov na verejnú konzultáciu o tvorbe národnej politiky a štandardizovať takéto konzultácie s vysokou mierou inkluzivity a participácie vrátane konzultácií s deťmi o otázkach, ktoré sa ich týkajú;

(c) posilniť programy a aktivity na zvyšovanie informovanosti s cieľom podporiť zmysluplnú a posilnenú účasť všetkých detí v rodine, komunite a školách, a to aj v orgánoch študentských rád, s osobitnou pozornosťou venovanou deťom v zraniteľných situáciách;

(d) inštitucionalizovať a zvýšiť počet pravidelných žiackych a študentských

parlamentov a zabezpečiť im zmysluplný mandát a primerané ľudské, technické a finančné zdroje, aby sa deťom uľahčilo efektívne zapojenie sa do vnútroštátnych legislatívnych procesov v otázkach, ktoré sa ich týkajú.

D. Občianske a politické práva (čl. 7 – 8 a 13 – 17)

Právo na zachovanie identity

18. Výbor vyzýva zmluvnú stranu, aby presadzovala právo detí na ochranu ich identity ukončením praxe anonymného opúšťania detí vrátane zákazu používania babyboxov, „verejných inkubátorov“ alebo „záchranných hniezd“ a aby posilnila a podporovala existujúce alternatívy, a to aj poskytovaním služieb plánovaného rodičovstva, primeraného poradenstva a sociálnej podpory pre neplánované tehotenstvá.

Právo na súkromie a prístup k príslušným informáciám

19. Pri zohľadnení úsilia vynaloženého zmluvnou stranou, a to najmä prijatia Akčných plánov k Národnej koncepcii ochrany detí v digitálnom priestore (2022 – 2023 a 2024 – 2025), a s odvolaním sa na svoj všeobecný komentár č. 25 (2021) o právach detí vo vzťahu k digitálnemu priestoru výbor odporúča zmluvnej strane:

(a) posilniť implementáciu predpisov vrátane zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a bezpečnostných politikách pre médiá a v digitálnom priestore na ochranu súkromia detí;

(b) zabezpečiť, aby zákony o prístupe k informáciám a digitálnom priestore chránili deti pred škodlivým obsahom a materiálmi a online rizikami, a zabezpečiť mechanizmy na stíhanie porušení;

(c) vypracovať záruky s cieľom zabezpečiť práva detí pri používaní umelej inteligencie;

(d) riešiť digitálne nerovnosti a zabezpečiť rovnaký prístup k digitálnym technológiám, najmä internetu a počítačom, všetkým deťom, a to najmä deťom z rómskych komunít.

E. Násilie páchané na deťoch (čl. 19, 24 ods. 3, 28 ods. 2, 34, 35, 37 písm. a) a 39 Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa ,o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii)

Zneužívanie, zanedbávanie, sexuálne zneužívanie a vykorisťovanie

20. Výbor víta národnú stratégiu „Detstvo bez násilia pre všetky deti (2023 – 2026)“ a množstvo aktivít, ktoré realizovalo Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch. V zmysle svojho všeobecného komentára č. 13 (2011) o práve dieťaťa na slobodu od všetkých foriem násilia výbor odporúča zmluvnej strane:

(a) zriadiť národnú databázu všetkých prípadov násilia páchaného na deťoch vrátane domáceho násilia, zneužívania, zanedbávania, sexuálneho zneužívania a vykorisťovania a vykonať komplexné posúdenie rozsahu, príčin a povahy takéhoto násilia;

(b) zabezpečiť urýchlené nahlásenie a vyšetrovanie všetkých prípadov zneužívania detí vrátane sexuálneho zneužívania a stíhania a riadne potrestanie páchateľov a poskytnutie príslušného odškodnenia obetiam;

(c) zabezpečiť, aby mali všetky deti, ktoré sú obeťami alebo svedkami násilia, rýchly prístup k viacsektorovým a komplexným intervenciám, službám a podpore, ktoré sú vhodné pre deti, vrátane forenzných rozhovorov a psychologickú terapiu s cieľom zabrániť sekundárnej viktimizácii týchto detí a vyčleniť dostatočné zdroje na implementáciu a rozšírenie *barnahusovho* modelu;

(d) zabezpečiť zavedenie štandardného postupu akceptovania audiovizuálnych záznamov svedectva detskej obete ako dôkazu a bezodkladne vykonávať akékoľvek vypočúvanie, ktoré je potrebné v zariadeniach vhodných pre deti;

(e) implementovať opatrenia potrebné na zvýšenie informovanosti verejnosti a odborníkov pracujúcich s deťmi a pre deti o sexuálnom zneužívaní a vykorisťovaní detí;

(f) reagovať na všetky prejavy sexuálneho vykorisťovania a zneužívania detí, najmä online, a to aj posilnením odbornej kapacity a softvérových nástrojov na odhaľovanie a vyšetrovanie takéhoto zneužívania; podpora vzdelávania pre rodičov a učiteľov o online rizikách a rizikách spojených so sextingom; zabezpečenie a podpora prístupných, dôverných a účinných kanálov vhodných pre deti, ktoré slúžia na oznamovanie všetkých foriem sexuálneho vykorisťovania a zneužívania; a povzbudzovať deti, aby ich využívali.

Telesné tresty

21. Výbor je vážne znepokojený tým, že zákon o rodine poskytuje právo na používanie „primeraných výchovných opatrení“ a nestanovuje výslovný zákaz telesných trestov v rodinnom prostredí. Znepokojujú ho aj správy, že v spoločnosti sú telesné tresty tolerované a zákonné ustanovenia proti násiliu a zneužívaniu sa nevykladajú ako zákaz všetkých telesných trestov pri výchove detí.

22. S odvolaním sa na svoj všeobecný komentár č. 8 (2006) o telesných trestoch vyzýva výbor zmluvnú stranu, aby:

(a) zmenila svoju legislatívu a výslovne zakázala telesné tresty v zákone vo všetkých prostrediach vrátane domova;

(b) naďalej podporovala pozitívne, nenásilné a participatívne formy výchovy detí a disciplíny;

(c) uskutočnila kampane na zvýšenie informovanosti pre rodičov a odborníkov pracujúcich s deťmi a pre deti s cieľom podporiť zmenu postojov v rámci rodiny a komunity v súvislosti s telesnými trestami.

Škodlivé praktiky

23. S odvolaním sa na spoločné všeobecné odporúčanie č. 31 Výboru OSN pre odstránenie diskriminácie žien/všeobecný komentár č. 18 Výboru OSN pre práva dieťaťa (2019) o škodlivých praktikách a s ohľadom na cieľ 5.3 cieľov udržateľného rozvoja výbor odporúča zmluvnej strane:

(a) pokračovať v kampaniach na zvyšovanie informovanosti a programoch o škodlivých vplyvoch detských manželstiev na fyzické a duševné zdravie a blaho detí, najmä dievčat, zameraných na domácnosti, miestne orgány, náboženských vodcov a sudcov a prokurátorov, a to najmä v Nitrianskom kraji;

(b) zaviesť systémy ochrany pre obeť detských manželstiev, ktoré podajú sťažnosť.

Mučenie a kruté alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie

24. Výbor je naďalej vážne znepokojený správami o nadmernom používaní sily a zlom zaobchádzaní s rómskymi deťmi zo strany predstaviteľov orgánov presadzovania práva zmluvnej strany. Znepokojujú ho najmä správy o nízkom počte trestných stíhaní a odsúdení a beztretnosti policajných príslušníkov obvinených zo zlého zaobchádzania s rómskymi deťmi, a to aj napriek predchádzajúcim odporúčaniam v tejto súvislosti.

25. Výbor opakuje svoje predchádzajúce odporúčania (pozri CRC/C/15/Add. 140; ods. 26, CRC/C/SVK/CO/2, ods. 35 a CRC/C/SVK/CO/3-5) a vyzýva zmluvnú stranu, aby:

(a) vykonala rýchle, nestranné, dôkladné a účinné vyšetrovanie všetkých obvinení z násilných verbálnych a fyzických útokov a incidentov obťažovania rómskych detí zo strany štátnych činiteľov, najmä polície, ako aj súkromných osôb, vrátane všetkých násilných policajných razíí v rómskych osadách, a postavila páchateľov takýchto činov pred súd;

(b) navrhla a implementovala systematickú stratégiu na zlepšenie práce polície, prokurátorov a sudcov s rómskymi komunitami vrátane pravidelného vzdelávania o štandardoch ľudských práv a vyčlenila primerané finančné prostriedky na jej implementáciu.

Opčný protokol o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii

26. Výbor futuje nedostatočné informácie o implementácii jeho záverečných

pripomienok k správe zmluvnej strany predloženej podľa článku 12 opčného protokolu.⁴ Výbor pripomína svoje usmernenia o implementácii opčného protokolu z roku 2019⁵ a pripomína svoje predchádzajúce záverečné pripomienky⁶ a vyzýva zmluvnú stranu, aby zabezpečila úplný súlad svojho trestného zákonníka s článkami 2 a 3 opčného protokolu, najmä pokiaľ ide o definíciu predaja detí. Odporúča tiež, aby zmluvná strana zintenzívnila svoje úsilie v oblasti prevencie obchodovania s ľuďmi vo vzťahu k detským obetiam a prijala preventívne opatrenia na riešenie problému predaja detí, detskej prostitúcie a obchodovania so sexom v rómskych komunitách.

F, Rodinné prostredie a náhradná starostlivosť (čl. 5, 9 – 11, 18 ods. 1 – 2, 20 – 21, 25 a 27 ods. 4)

Rodinné prostredie

27. Výbor schvaľuje zámery zmluvnej strany zaviesť opatrenia a služby na predchádzanie odlúčenia rodín a s odvolaním sa na jeho vyhlásenie podľa článku 5 dohovoru odporúča zmluvnej strane:

- (a) začleniť povinnosť rodičov poskytovať deťom vhodné usmernenie spôsobom, ktorý je v súlade s rozvíjajúcimi sa schopnosťami detí, do vzdelávania o pozitívnom rodičovstve;
- (b) rozvíjať kvalitné a dostupné podporné služby na udržanie detí vo všetkých typoch rodín ako opatrenia na predchádzanie odlúčeniu a umiestneniu dieťaťa mimo domácej starostlivosti;
- (c) zosúladiť politiku deinštitucionalizácie s účinnými opatreniami na podporu rodičov pri starostlivosti o svoje deti.

Deti zbavené rodinného prostredia

28. Výbor berie na vedomie úsilie vynaložené zmluvnou stranou, najmä Národný akčný plán pre začlenenie (2022 – 2026), zmeny a doplnenia Občianskeho súdneho poriadku v mimosúdnom konaní týkajúce sa núdzového umiestňovania detí, využívania stretnutí v rodinnom kruhu ako konferenčného modelu pre prácu s rodinami a pravidelnú odbornú prípravu pre odborníkov pracujúcich s deťmi a pre deti v náhradnej starostlivosti. Výbor však nedostal žiadnu komplexnú odpoveď na stratégiu deinštitucionalizácie zmluvnej strany, a preto ho naďalej vážne znepokojuje:

- (a) informácia o tom, že návrh zákona o zrušení výnimiek z rodinnej starostlivosti podľa veku dieťaťa ešte stále nebol prijatý;
- (b) stratégia deinštitucionalizácie a akčný plán, ktoré neboli zosúladené so súčasnými výzvami, ktorým čelia rodiny a deti;
- (c) vysoká úroveň inštitucionalizácie detí so zdravotným postihnutím, hoci je povinné ponúkať náhradnú starostlivosť v rodinách pre deti mladšie ako šesť rokov;
- (d) zvýšený počet stredísk starostlivosti o deti a sústavné umiestňovanie detí zbavených rodinného prostredia do ústavnej starostlivosti;
- (e) nedostatočné monitorovanie situácie všetkých detí v náhradnej starostlivosti;
- (f) obmedzená kapacita na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny a nízke finančné ohodnotenie sociálnych pracovníkov;
- (g) nedostatočná starostlivosť, represívne praktiky a zlé životné podmienky v reedukačných centrách pre deti s poruchami správania;
- (h) nedostatok zamestnancov patriacich k rómskej komunite, hoci rómske deti naďalej tvoria najväčšiu etnickú skupinu v detských domovoch v zmluvnej strane.

29. Výbor upozorňuje zmluvnú stranu na Usmernenia OSN o náhradnej starostlivosti o deti a vyzýva zmluvnú stranu, aby:

- (a) urýchlila prijatie návrhu zákona o zrušení výnimiek z rodinnej starostlivosti na základe veku dieťaťa;

⁴ CRC/C/OPSC/SVK/CO/1.

⁵ CRC/C/156.

⁶ CRC/C/SVK/CO/3-5.

(b) zvažila aktualizáciu stratégie a akčného plánu deinštitucionalizácie s použitím multisektorového prístupu a koordinácie s cieľom riešiť rôznorodé potreby rodín a detí ako predchádzanie inštitucionalizácii;

(c) urýchlila pokrok smerom k deinštitucionalizácii detí so zdravotným postihnutím a zabezpečila dodatočné opatrenia sociálnej ochrany pre deti so zdravotným postihnutím mladšie ako 6 rokov, ktoré riešia dodatočné náklady spojené so zdravotným postihnutím, potrebu špecializovaných služieb a pomocných zariadení a vybavenia;

(d) obmedzila umiestňovanie detí do akéhokoľvek typu ústavnej starostlivosti a zabezpečila dostatočné možnosti náhradnej rodinnej a komunitnej starostlivosti pre deti, ktoré nemôžu zostať so svojimi rodinami, a to aj vyčlenením dostatočných finančných zdrojov na pestúnsku starostlivosť a náhradnú rodinnú starostlivosť, a ak je to možné, uľahčiť zlúčenie rodiny detí;

(e) zabezpečila pravidelné preskúmanie umiestňovania detí do starostlivosti a monitorovala kvalitu tejto starostlivosti, a to aj poskytovaním dostupných kanálov na oznamovanie, monitorovanie a nápravu zlého zaobchádzania s deťmi;

(f) zabezpečila pridelenie primeraných ľudských, technických a finančných zdrojov strediskám náhradnej starostlivosti a príslušným službám na ochranu detí vrátane odborníkov patriacich k rómskej komunite, aby sa v čo najväčšej miere uľahčila sociálna reintegrácia detí, ktoré v nich žijú;

(g) uskutočnila komplexnú reformu reedukačných centier a prijala preventívne opatrenia na riešenie základných príčin problémov v správaní detí a uprednostnila holistický rozvoj detí;

(h) pokračovala v posilňovaní kapacít úradov práce, sociálnych vecí a rodiny a vo zvyšovaní miezd sociálnych pracovníkov.

Deti uväznených rodičov

30. Výbor zmluvnej strane odporúča:

(a) urýchliť zmeny a doplnenia Trestného zákonníka a Trestného poriadku s cieľom rozšíriť hmotnoprávne podmienky na uloženie domáceho väzenia a alternatívne zväziť dodatočné opatrenia, ktoré umožnia matkám s malými deťmi do 5 rokov zostať v neväzobnom prostredí v prípravnom konaní a/alebo po odsúdení;

(b) v prípadoch, keď je zadržanie nevyhnutné, zabezpečiť, aby boli zariadenia prispôbené tak, aby poskytovali podporné prostredie pre matky a deti s prístupom k základným službám;

(c) chrániť a zabezpečiť práva na návštevy detí uväznených rodičov, a to aj zvýšením frekvencie a trvania návštev, poskytnutím primeraných priestorov na stretnutia vhodných pre deti a odstránením obmedzení týkajúcich sa počtu súbežných návštevníkov.

G. Deti so zdravotným postihnutím (čl. 23)

31. Výbor víta Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030 a Národný akčný plán pre začlenenie (2022 – 2026), ale je naďalej znepokojený tým, že:

(a) sa poskytuje obmedzená podpora, vrátane nedostatočnej finančnej podpory, a nedostatočné sociálne služby pre deti so zdravotným postihnutím a ich rodiny, ako aj obmedzená respitná starostlivosť pre opatrovateľov;

(b) chýbajú údaje o deťoch so zdravotným postihnutím, ktoré boli zlúčené so svojimi rodinami alebo vstúpili do adopcie alebo trvalej rodinnej náhradnej starostlivosti.

32. S odvolaním sa na svoj všeobecný komentár č. 9 (2006) o právach detí so zdravotným postihnutím výbor vyzýva zmluvnú stranu, aby prijala prístup k zdravotnému postihnutiu založený na ľudských právach a:

(a) harmonizovala vnútroštátne právne predpisy s ľudskoprávnym modelom zdravotného postihnutia a zabezpečila zmenu celkového postoja medzi odborníkmi a komunitami k zdravotnému postihnutiu;

(b) organizovala zber rozčlenených údajov o deťoch so zdravotným postihnutím;

(c) vytvorila účinný a harmonizovaný systém hodnotenia zdravotného postihnutia s cieľom uľahčiť deťom so všetkými typmi zdravotného postihnutia prístup k primeraným a inkluzívnym službám vrátane vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, sociálnej ochrany a podporných služieb;

(d) zvýšila finančnú a sociálnu podporu pre deti so zdravotným postihnutím a ich opatrovateľov, a to aj poskytnutím prístupu k respitnej starostlivosti a podporným službám pre opatrovateľov.

H. Zdravie (čl. 6, 24 a 33)

Zdravie a zdravotnícke služby

33. S odvolaním sa na svoj všeobecný komentár č. 15 (2013) o práve dieťaťa na požívanie najvyššej dosiahnuteľnej úrovne zdravia výbor opakuje svoje predchádzajúce záverečné pripomienky a odporúča zmluvnej strane:

(a) posilniť hodnotenie, monitorovanie a prevenciu segregácie vo všetkých jej formách na pediatrických oddeleniach niektorých nemocníc a odstrániť diskriminačné postoje voči rómskym ženám a dievčatám v podmienkach pôrodnej starostlivosti, a to aj zlepšením mechanizmov nezávislého dohľadu nad verejnými a súkromnými zdravotníckymi zariadeniami s dostatočnými právomocami, zdrojmi a jasným mandátom;

(b) zmeniť zákon a zabezpečiť jeho implementáciu s cieľom zaručiť právo detí na sprievod dospelých osôb počas hospitalizácie, ktorým veria, ako sú rodičia, zákonní zástupcovia alebo iní opatrovatelia;

(c) vyhodnotiť implementáciu Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 s cieľom riešiť zlé stravovacie návyky detí a na základe toho vypracovať nový akčný plán;

(d) posilniť úsilie o obmedzenie predaja potravín a nápojov deťom v súlade so súborom odporúčaní Svetovej zdravotníckej organizácie o predaji potravín a nealkoholických nápojov deťom.

Duševné zdravie

34. Výbor berie na vedomie Národný program duševného zdravia, Radu pre duševné zdravie a zriadenie Fondu na podporu duševného zdravia, ale odporúča, aby zmluvná strana prijala opatrenia na riešenie hláseného nárastu problémov s duševným zdravím u detí, najmä dospievajúcich, a aby poskytovala včasné intervencie a konzultácie. V tejto súvislosti by mala zmluvná strana zvýšiť počet kvalifikovaných psychológov, najmä v školách.

Zdravie dospievajúcich

35. S odvolaním sa na svoj všeobecný komentár č. 4 (2003) o zdraví dospievajúcich a všeobecný komentár č. 20 (2016) o uplatňovaní práv dieťaťa počas dospievania výbor odporúča zmluvnej strane, aby prijala opatrenia, a to aj s ohľadom na rómske deti:

(a) na prijatie komplexnej politiky v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia pre dospievajúcich a zabezpečenie, aby výchova k sexuálnemu a reprodukčnému zdraviu primeraná veku bola súčasťou povinných školských osnov a zameraná na dospievajúcich, s osobitnou pozornosťou na prevenciu skorého tehotenstva a sexuálne prenosných infekcií;

(b) na zabezpečenie, aby deti a dospievajúci, vrátane tých, ktorí nechodia do školy a ktorí žijú na vidieku, dostávali dôverné informácie a služby o sexuálnom a reprodukčnom zdraví vhodné pre deti a primerané veku, a to vrátane prístupu k antikoncepčným prostriedkom;

(c) na pokračovanie v riešení výskytu užívania drog deťmi a dospievajúcimi, a to okrem iného posilňovaním svojho úsilia poskytovať deťom a dospievajúcim presné a objektívne informácie a vzdelávanie o životných zručnostiach o prevencii zneužívania návykových látok – vrátane tabaku a alkoholu – a rozvíjať dostupnú liečbu drogovej závislosti vhodnú pre deti.

I. Životná úroveň (čl. 18 ods. 3, 26 a 27 ods. 1 –3)

36. Pri zohľadnení Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 a Akčný plán Európskej záruky pre deti výbor opakuje svoje predchádzajúce záverečné pripomienky a odporúča zmluvnej strane:

- (a) vyčleniť dostatočné národné zdroje a zabezpečiť ciele a efektívne využívanie zdrojov Európskej únie na ich implementáciu;
- (b) zvážiť revíziu svojej politiky o podmienených finančných príspevkoch pre deti, ktoré majú podľa výsledkov výskumu neúmerný vplyv na rómsku komunitu;
- (c) posilniť svoju politiku sociálneho bývania, aby bola ľahko dostupná pre rodiny s deťmi;
- (d) prijať politiky a vyčleniť rozpočet na zabezpečenie toho, aby ľudia žijúci vo vidieckych oblastiach a rómskych osadách mali primeranú a bezpečnú pitnú vodu a hygienické služby.

J. Práva detí a životné prostredie (čl. 2 – 3, 6, 12 – 13, 15, 17, 19, 24, 26 – 31)

37. S odvolaním sa na svoj všeobecný komentár č. 26 (2023) o právach detí a životnom prostredí s osobitným zameraním na zmenu klímy a pri zohľadnení legislatívy zmluvnej strany o ochrane životného prostredia výbor odporúča zmluvnej strane:

- (a) čo najsôr prijať klimatický zákon, ktorý bude v súlade s medzinárodnými záväzkami zmluvnej strany;
- (b) zabezpečiť, aby bol navrhovaný aktualizovaný Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030 podporený dostatočnými finančnými zdrojmi, jasnými cieľmi a zodpovednými aktérmi;
- (c) zabezpečiť, aby sa pri tvorbe politík a programov na riešenie klimatických zmien a riadenie rizika katastrof zohľadnili osobitné zraniteľné miesta, potreby a názory detí;
- d) zbierať rozčlenené údaje identifikujúce typy rizík, ktorým deti čelia v súvislosti s výskytom rôznych katastrof, aby bolo možné podľa toho formulovať medzinárodné, regionálne a vnútroštátne politiky, rámce a dohody;
- (c) prijať potrebné kroky na zabezpečenie toho, aby národné príspevky Európskej únie a súvisiaci Národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030 boli pri ich implementácii participatívne a založené na právach dieťaťa;
- f) usilovať sa pri implementácii týchto odporúčaní o bilaterálnu, multilaterálnu, regionálnu a medzinárodnú spoluprácu.

K. Vzdelávanie, voľný čas a kultúrne aktivity (čl. 28 – 31)

Vzdelávanie: ciele a pokrytie

38. Výbor víta Stratégiu inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní na roky 2022 – 2024 a jej Akčný plán, ako aj projekt Ministerstva školstva, výskumu, vedy a mládeže „Príležitosť pre všetkých“. Naďalej ho však znepokojuje:

- (a) neustála segregácia rómskych detí vo vzdelávaní;
- (b) neúmerne vysoký počet rómskych detí v špeciálnych školách;
- c) vysoký podiel predčasného ukončenia školskej dochádzky u rómskych detí;
- (d) vysoký podiel detí so zdravotným postihnutím v špeciálnych školách a nedostatok primeraných úprav v rámci bežného vzdelávania;
- e) nízka miera zápisu detí do predškolského vzdelávania, najmä rómskych detí, okrem iného z dôvodu nízkych investícií do predškolského vzdelávania, obmedzenej úrovne podpory rodinám a pretrvávania stereotypov týkajúcich sa rodových úloh.

39. Výbor zmluvnej strane odporúča:

- (a) prijať okamžité kroky na zvýšenie integrácie rómskych detí, ktoré sú v súčasnosti v špeciálnych školách a triedach, do bežného vzdelávania;
- (b) vyčleniť dostatočné zdroje na rozvoj projektov zameraných na odstránenie segregácie, a to aj poskytovaním komplexnej podpory rómskym deťom s cieľom maximalizovať ich vzdelávací potenciál v bežnom vzdelávaní a riešením sociálno-ekonomického postavenia a životných podmienok takýchto detí, ako aj predchádzaním ukončenia školskej dochádzky rómskych detí;
- (c) zabezpečiť, aby mali všetky deti so zdravotným postihnutím prístup k inkluzívnemu vzdelávaniu v bežných školách, a to zabezpečením vyškolených učiteľov na školách, dostupnej infraštruktúry a učebných materiálov prispôbených potrebám detí so zdravotným postihnutím;
- (d) školiť a prideľovať špecializovaných učiteľov a odborníkov do integrovaných tried, ktorí poskytujú individuálnu podporu a všetku náležitú pozornosť deťom s poruchami učenia;
- e) vyčleniť dostatočné finančné zdroje na rozvoj a rozšírenie vzdelávania v ranom detstve na základe komplexnej a holistickej politiky starostlivosti a rozvoja v ranom detstve.

Oddych, hra, voľný čas, rekreácia a kultúrne a umelecké aktivity

40. Pri zohľadnení Stratégie kultúry a kreatívneho priemyslu 2030 a s odvolaním sa na svoj všeobecný komentár č. 17 (2013) o práve dieťaťa na oddych, voľný čas, hru, rekreačné aktivity, kultúrny život a umenie výbor opakuje svoje predchádzajúce záverečné pripomienky a odporúča zmluvnej strane posilniť svoje úsilie o zaručenie práva dieťaťa na oddych a voľný čas a na zapájanie sa do hier a rekreačných aktivít primeraných veku dieťaťa, a to aj prijatím a implementáciou politik hry a voľného času s dostatočnými a udržateľnými zdrojmi.

L. Špeciálne ochranné opatrenia (čl. 22, 30, 32 – 33, 35 – 36, 37 písm. b) – d) a 38 – 40 Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa o účasti detí v ozbrojených konfliktoch)

Deti žiadajúce o azyl, utečenecké a migrujúce deti

41. Hoci výbor chváli zmluvnú stranu za rýchlu, efektívnu a súcitnú reakciu a prijatie vysokého počtu Ukrajincov, vrátane mnohých detí, ktorí utekajú pred vojnou na Ukrajine, a za jeho nepretržitú podporu týmto deťom, je naďalej vážne znepokojený tým, že:

- (a) hoci je podľa zákona o pobyte cudzincov zadržiavanie detí bez sprievodu zakázané, uvádza sa, že zahraničné rodiny s deťmi sú naďalej zadržiavané v zle zariadených podmienkach pripomínajúcich väzenie. Tieto zadržiavané deti nemajú plný prístup k vzdelávaniu, zdravotnej starostlivosti a službám, ktoré podporujú rast a rozvoj detí;
- (b) deti musia v prípade pochybností o ich veku podstúpiť lekárske postupy na určenie veku. Do určenia veku sa považujú za plnoletých, rovnako ako v prípade, ak osoba odmietne podstúpiť lekárske postupy na určenie veku;
- (c) oficiálne súdne vymenovanie opatrovníkov pre deti bez sprievodu je zdĺhavé, oddaľuje potrebné administratívne kroky a opatrovníci nemajú riadnu odbornú prípravu;
- (d) migrujúce deti bez sprievodu: ktoré nepožiadajú o azyl, dostanú len tolerovaný pobyt, čo je dočasné riešenie na 180 dní s možnosťou predĺženia;
- (e) deti bez sprievodu zapísané na univerzitách nemajú zákonných zástupcov a nedostávajú sa im potrebná starostlivosť;
- (f) neexistujú žiadne formálne právne predpisy a postupy na určenie osoby bez štátnej príslušnosti;
- (g) osoby, ktorým bol udelený azyl z humanitárnych dôvodov, nemajú nárok na zlúčenie rodiny.

42. S odvolaním sa na spoločné všeobecné komentáre č. 3 a 4 Výboru pre ochranu práv všetkých migrujúcich pracovníkov a ich rodinných príslušníkov/č. 22 a 23 Výboru pre práva dieťaťa (2017) o ľudských právach detí v kontexte medzinárodnej migrácie a svoj všeobecný komentár č. 6 (2005) o zaobchádzaní s deťmi bez sprievodu a odlúčenými deťmi mimo krajiny ich pôvodu výbor vyzýva zmluvnú stranu:

(a) ukončiť zadržiavanie rodín s deťmi a uplatňovať nezadržiavacie opatrenia v prípadoch rodín žiadajúcich o azyl a utečencov s deťmi;

(b) zabezpečiť, aby bol postup posudzovania veku v súlade so zásadou prezumpcie neplnoletosti a poskytnúť dotknutej osobe možnosť odvolať sa voči výsledku prostredníctvom súdneho konania, a ďalej zabezpečiť, aby sa postupy posudzovania veku vykonávali iba v prípade pochybností o veku dotknutej osoby, podliehali informovanému súhlasu dieťaťa, boli vykonávané bezpečným a rodovo citlivým spôsobom s ohľadom na dieťa a viedol ich nezávislý a multidisciplinárny tím s primeranými odbornými znalosťami. Počas postupu by mala zmluvná strana zabezpečiť, aby sa s dotknutou osobou zaobchádzalo ako s dieťaťom a zostala v systéme ochrany detí;

(c) urýchliť postup menovania vyškolených opatrovníkov pre migrujúce deti bez sprievodu a zabezpečiť, aby sa im poskytlo dlhodobé riešenie na legálny pobyt v krajine;

(d) zabezpečiť, aby sa deťom bez sprievodu zapísaným na univerzity poskytovali opatrovníci a potrebná starostlivosť a podpora;

(e) zabezpečiť, aby sa akýkoľvek návrat ukrajinských detí, najmä detí bez sprievodu a detí žijúcich v ústavoch, uskutočnil až po dôslednom a nezávislom posúdení bezpečnosti situácie na mieste, náležitom určení ich najlepších záujmov a komplexnom plánovaní a podpore;

(f) zaviesť vnútroštátne právne predpisy o postupe na určenie osoby bez štátnej príslušnosti s cieľom uplatniť práva detí bez štátnej príslušnosti, ako sú zakotvené v *Dohovore o právnom postavení osôb bez štátnej príslušnosti z roku 1954*;

(g) prijať všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby bol princíp jednoty rodiny prostredníctvom zlúčenia rodiny právne dostupný osobám, ktorým bol udelený azyl z humanitárnych dôvodov, a to aj zmenou a doplnením príslušných ustanovení zákona o azyle.

Nezákonné obchodovanie

43. Pri zohľadnení Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 – 2023 výbor odporúča, aby zmluvná strana posilnila úsilie o vyšetrovanie, stíhanie a odsúdenie obchodníkov s ľuďmi trestami primeranými závažnosti trestného činu, ako aj zlepšila úsilie na identifikovanie detských obetí v krajine, najmä cudzincov, žiadateľov o azyl a rómskych detí, a to aj prostredníctvom odbornej prípravy pre príslušných vládných úradníkov.

Správa súdnictva zohľadňujúceho deti

44. Výbor chváli zmluvnú stranu za vytvorenie novej súdnej mapy v roku 2023 a za nový Trestný poriadok, ktorý posilňuje postavenie detskej obete. S odvolaním sa na svoj všeobecný komentár č. 24 (2019) o právach detí v súdnom systéme zohľadňujúcom deti výbor odporúča zmluvnej strane:

(a) urýchlene obnoviť pozície špecializovaných sudcov v rámci novej súdnej mapy a zabezpečiť, aby títo špecializovaní sudcovia absolvovali vhodnú odbornú prípravu;

(b) pokračovať vo vykonávaní právnych predpisov poskytujúcich bezplatnú a špecializovanú právnu pomoc deťom, ktoré sú podozrivé, obvinené alebo uznané za vinné z porušenia trestného práva v počiatočnom štádiu konania a počas súdneho konania;

(c) posilniť vykonávanie mimosúdnych opatrení, ako je odklon a mediácia pre deti, ktoré sú podozrivé, obvinené alebo uznané za vinné z porušenia trestného práva, a ak je to možné, používanie neväzobných trestov pre deti, ako je probácia alebo verejnoprospešné práce, a zabezpečiť, aby sa takýmto deťom poskytovali zdravotné a psychosociálne služby na ich opätovné začlenenie;

(d) zabezpečiť, aby sa u všetkých detí vo veku do 18 rokov používali osobitné postupy na vypočúvanie detí, s osobitným dôrazom na ich ochranu a predchádzanie opätovnej viktimizácii;

(e) zabezpečiť, aby sa zadržanie využívalo ako krajné opatrenie a na čo najkratšie primerané obdobie a aby sa pravidelne prehodnocovalo s cieľom jeho zrušenia;

(f) v niekoľkých situáciách, v ktorých je odňatie slobody odôvodnené ako

krajné opatrenie, zabezpečiť, aby deti neboli za žiadnych okolností zadržované spolu s dospelými a aby podmienky zadržovania boli v súlade s medzinárodnými normami vrátane noriem týkajúcich sa prístupu k vzdelávaniu a zdravotníckym službám.

Deti v ozbrojenom konflikte vrátane implementácie Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa a o účasti detí v ozbrojených konfliktoch Pri zohľadnení informácií zmluvnej strany, že Ministerstvo spravodlivosti predložilo návrh na pridanie nového trestného činu „zapájania detí do ozbrojených konfliktov“ v rámci novely Trestného zákona do roku 2026 výbor odporúča zmluvnej strane, aby urýchlila úsilie o kriminalizáciu porušovania ustanovení opčného protokolu o nábore a účasti detí na nepriateľských akciách.

M. Ratifikácia medzinárodných nástrojov v oblasti ľudských práv

45. Výbor odporúča zmluvnej strane, aby v záujme ďalšieho posilnenia uplatňovania práv detí zvažila ratifikáciu Medzinárodného dohovoru o ochrane práv všetkých migrujúcich pracovníkov a ich rodinných príslušníkov.

N. Spolupráca s regionálnymi orgánmi

46. Výbor odporúča, aby zmluvná strana pokračovala v spolupráci s Radou Európy a Európskou úniou pri implementácii dohovoru a iných nástrojov v oblasti ľudských práv, a to tak v zmluvnej strane, ako aj v iných členských štátoch Rady Európy.

IV. Implementácia a podávanie správ

A. Následne opatrenia a šírenie

47. Výbor odporúča, aby zmluvná strana prijala všetky primerané opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa odporúčania uvedené v týchto záverečných pripomienkach realizovali v plnom rozsahu a aby sa deťom, vrátane tých v najviac znevýhodnených situáciách, poskytla verzia vhodná pre deti, ktorá bude prístupná v širokej miere. Výbor tiež odporúča, aby bola šiesta periodická správa, písomné odpovede na zoznam problémov a tieto záverečné pripomienky dostupné v širokej miere v jazykoch krajiny.

B. Národný mechanizmus podávania správ a následných opatrení

48. Výbor odporúča, aby zmluvná strana zriadila stálu vládnu štruktúru a zabezpečila, že má mandát a primerané ľudské, technické a finančné zdroje na koordináciu a zapájanie sa do medzinárodných a regionálnych mechanizmov ľudských bojov a prípravu správ pre tieto mechanizmy a na účinnú koordináciu a sledovanie národných následných opatrení a implementáciu zmluvných záväzkov a odporúčaní a rozhodnutí vyplývajúcich z týchto mechanizmov. Výbor zdôrazňuje, že takáto štruktúra by mala byť primerane a nepretržite podporovaná špecializovanými zamestnancami a mala by mať kapacitu na systematické konzultácie so Slovenským národným strediskom pre ľudské práva a občianskou spoločnosťou.

C. Ďalšia správa

50. Výbor včas stanoví a oznámi termín spojenej siedmej a ôsmej periodickej správy zmluvnej strany v súlade s predpokladaným predvídateľným kalendárom podávania správ a po prípadnom prijatí zoznamu problémov a otázok pred podávaním správ zmluvnej strany. Správa by mala byť v súlade s harmonizovanými zmluvnými pokynmi výboru na podávanie správ⁷ a nemala by presiahnuť 21 200 slov.⁸ V prípade, že bude predložená správa prekračujúca stanovený limit slov, zmluvná strana bude požiadaná o jej skrátenie. Ak zmluvná strana nemôže správu revidovať a predložiť znova, nemožno zaručiť jej preklad na účely posúdenia výborom.

⁷ CRC/C/58/Rev. 3.

⁸ Uznesenie valného zhromaždenia 68/268, ods. 16.